

Dkt. Daniel K. Darko, Nyaraka za Gerezani, Kipindi cha 29,

Kanuni za Kaya, Waefeso 5:21-6:9

© 2024 Dan Darko na Ted Hildebrandt

Huyu ni Dkt. Dan Darko na mfululizo wake wa mihadhara kuhusu Nyaraka za Magereza. Huu ni kipindi cha 29 cha Kanuni za Kaya, Waefeso 5:21-6:9.

Karibu tena kwenye Mfululizo wa Mihadhara ya Kujifunza Biblia. Umekuwa ukifanya vizuri sana, kwa hivyo tafadhali endelea.

Tuna mengine mawili, na tutakamilisha mfululizo wetu kuhusu barua za gerezani. Natumaini unajifunza kama mimi ninavyojifunza. Katika hotuba iliyopita, nikirudia tu kutoka kwa hotuba iliyopita, nilivuta mawazo yako kuanzia sura ya 5, mstari wa 1, jinsi Paulo alivyofanya tofauti hizi zote, na kisha mwishowe, alilinganisha nuru na giza na kuwapa changamoto wasomaji kuishi kama watoto wa nuru.

Katika hotuba hii, nimeiita Kanuni ya Kaya. Kanuni ya Kaya, kimsingi, ni neno linalotafsiriwa kutoka kwa Kijerumani, Hausdorfer . Hausdorfer , kwa Kijerumani, ni kwa ajili ya sheria zinazopaswa kuongoza nyumba.

Kwa maneno mengine, kanuni za usimamizi wa kaya. Wakijaribu kuileta kwa Kiingereza, wasomi wa Kiingereza walipata njia sahihi ya kuitafsiri kama Kanuni ya Kaya, hivyo basi jina la Kanuni ya Kaya. Lakini tunaweka Kanuni ya Kaya katika muktadha ambao huenda hukuuangalia hapo awali.

Tuanze kwa kuangalia mstari wa 15 wa Waefeso sura ya 5 kwa sababu hapo ndipo tutakapoanza mjadala wetu kuhusu uhusiano wa mume na mke, uhusiano wa mzazi na mtoto, na uhusiano wa mtumwa na bwana kuanzia hapa ambapo Paulo atalinganisha njia za kipumbavu na njia za busara. Kwa hivyo, hebu tusome hilo. Kuanzia mstari wa 15, angalia kwa makini jinsi unavyofanya kazi, si kama wasio na hekima bali kama wenye hekima, ukitumia vyema wakati kwa sababu siku hizi ni mbaya.

Kwa hiyo, msiwe wajinga, bali mfahamu mapenzi ya Bwana ni nini. Wala msilewe kwa divai, maana hiyo ni ufisadi; bali mjazwe Roho, mkisemezana kwa zaburi na tenzi na nyimbo za rohoni, mkiimba na kumshangilia Bwana mioyoni mwenu, mkimshukuru Mungu Baba sikuzote kwa mambo yote, katika jina la Bwana wetu Yesu Kristo, mkinyenyekeana kwa heshima ya Kristo. Hebu tusimame hapa kwa dakika moja.

Katika mistari ya 15 hadi 21, Paulo anaendelea na mafundisho yake ya kimaadili kuhusu kinyume cha busara na kipumbavu. Hadi wakati huu, lengo lake limekuwa jinsi jumuiya inavyofanya kazi pamoja kwa umoja kama mwili wa Kristo. Amekuwa akitoa mafundisho ya kila aina ili kukuza kile tunachokiita mshikamano wa ndani, kwa maneno mengine, mshikamano, hisia ya maelewano ndani ya jumuiya.

Na hapa, kwa tofauti hii maalum, tutaona jinsi atakavyobadilika kwa njia ya busara sana kutoka uhusiano na kanisa pana ambalo amekuwa akilielezea kama nyumba ya Mungu na kuwa uhusiano na nyumba ndogo ya waumini binafsi, yaani mazingira ya nyumba ndogo ya familia. Anaanza kwa kuwapa changamoto wasiwe wapumbavu. Ninapenda hilo.

Haanzi kwa kutumia neno la Kigiriki mpumbavu. Kwa kweli alitumia neno la Kiingereza kihalisi, neno la Kigiriki lisilo na busara kama vile badala ya vile vile. Alisema kama vile.

Kwa hivyo Kiingereza ndiyo tafsiri bora zaidi, kwa hivyo usiwe mjinga. Badala yake, kuwa na busara. Ni aina hiyo tu ya mfumo wa balagha ili kuimarisha tofauti anayotaribu kuwa, kutengeneza.

Mtu mwenye busara katika ulimwengu wa kale ni mtu anayeweza kufanya maamuzi sahihi ya kimaadili. Sio mtu ambaye amesoma chuo kikuu na ana alama zote za A katika madarasa yake yote bali anaishi maisha ambayo kwa kweli unapoangalia uhalisia wa maisha anayoishi, hakuna kitu cha kupongezwa hapo. Hapana, mtu mwenye busara hufanya maamuzi ya kimaadili kwa wakati unaofaa, katika maeneo sahihi.

Katika Agano la Kale na Agano Jipya, mtu mwenye busara hufuata maagizo ya Mungu na kuyaonyesha katika mwenendo halisi. Hukumu yao huathiriwa sana na kile Mungu anataka, na wanafanya vyema katika nidhamu ya nafsi ili kuweza kuishi mambo haya kwa kudhihirisha. Kilicho akilini hutafsiri tabia na mtindo wao wa maisha.

Mtu mjinga, badala yake, hufanya maamuzi mabaya. Mtu mjinga hufanya maamuzi ya kimaadili ambayo, mwishowe, yanaathiri nafsi yake huathiri watu wengine, yanaathiri jamii kwa ujumla na kusababisha matatizo ya kila aina. Hukumu ya mtu mjinga inaonyeshwa katika aina ya maisha anayoishi.

Kwa hivyo, unaweza kuona jinsi wanavyoishi maisha yao, na unajua kwamba wamefanya maamuzi mabaya maishani mwao. Kwa Paulo katika Waefeso, mwenye hekima ni yule ambaye amemjua Bwana na anaishi ili kumpendeza Bwana. Ni katika maelezo haya anawapa changamoto wale ambao amewapa tu, mstari mmoja au miwili hapo awali, waishi kama watoto wa nuru kusema, sasa nataka msiishi kama watu wasio na hekima bali kama wenye hekima.

Acha niangazie mambo machache kutoka kwa kifungu hiki. Ukiangalia tofauti isiyo ya busara na isiyo ya busara, unaona kile Paulo anachofanya hapa, akijaribu kuonyesha maisha si kuishi ili uweze kukumbatia jinsi ya kuishi. Kuonyesha mifumo isiyofaa ya mawazo na tabia ambayo inahitaji kuachwa ili kukumbatia mawazo na tabia inayostahili kupongezwa miongoni mwa watoto wa Mungu.

Njia za kipumbavu dhidi ya njia za busara. Umeona katika kifungu nilichosoma, alitofautisha waziwazi kati ya wasio na busara na wenye busara, kama nilivyosema. Kisha, anaendelea kuwapa changamoto ya kutumia vyema muda wao.

Mstari wa 16, kutumia vyema wakati. Unajua, Kiingereza haisaidii sana, kwa hivyo wacha nifafanue mambo kadhaa hapa. Neno la Kigiriki ni lugha ya kibiashara.

Ni lugha ya sokoni. Ni kununua wakati. Mtu mwenye busara hununua wakati.

Wanatumia muda vizuri. Hawaahirishi mambo.

Kila wakati, hufanya uamuzi sahihi ili kupata kilicho bora zaidi maishani mwao. Fikiria kuhusu kunyakua au kununua. Kwa kweli, neno, kwa kweli mzizi wake ni kama kununua wakati.

Unajua, lipa gharama yoyote inayohitaji kulipwa ili upate muda, utumie vizuri, na utumie vizuri. Usiruhusu muda ukuendeshe. Dhibiti muda wako.

Mara nyingi nimeweka mstari huo maalum ninapozungumza na viongozi wa kanisa kuhusu usimamizi wa muda. Lakini hilo sio jambo kuu hapa. Hoja ya Paulo ni kwamba katika mashindano ya maadili unapofikiria kuhusu tabia ya Kikristo, tumia muda wako vizuri.

Sababu ni kwamba wakati ni muhimu hapa. Siku ni mbaya. Hata hivyo, dhana ya wakati katika neno siku.

Siku ni mbaya. Huwezi kumudu kuishi maisha yako hata hivyo. Katika nyakati hizi, tumia vyema muda wako.

Anaendelea tena, sasa akitumia neno tofauti kusema, hupaswi kuwa mjinga. Neno hilo pia liko katika Kigiriki; tunachokiita, anaanzisha kiambishi awali cha neno ambalo ni phronesis au phronesis, neno lingine la hekima. Badala ya kusema, usiwe mjinga, anaingia na kutumia kiambishi awali kusema, ndiyo, usiwe mjinga hapa.

Lakini anachosema ni kuwa mwangalifu kuhusu kufanya uamuzi mbaya wa kimaadili lakini jaribu kutumia nguvu za ubongo wako, uwezo wako wa akili, kwa jambo lingine. Elewa mapenzi ya Mungu ni nini na uyaache yaunde maisha yako. Paulo

alikuwa ameomba kwa ajili ya kanisa, sura ya kwanza na ya tatu, ili waweze kujua mambo mengi kumhusu Mungu.

Wanaweza kujua utajiri wa neema yake. Wanaweza kujua kinachompendeza Mungu. Wanaweza kuwa na ujuzi wa aina nyingi hapa.

Anasema badala ya kuwa mjinga, tafuta kuelewa mapenzi ya Mungu, matakwa ya Mungu, na matamanio ya Mungu. Na kisha anatoa tofauti nyingine, ambayo ni tofauti tu na kile ambacho mtu mjinga anapaswa kufanya. Na mfumo huo huo wa tofauti.

Kwa maneno mengine, wapumbavu wangependa kulewa, lakini msilewe na divai kwa sababu husababisha uasherati. Neno hilo linaweza kutafsiriwa kama uasherati.

Inaongoza kwenye kila aina ya uasherati wa kingono na upotovu wa kingono. Ni neno lenye uzito sana. Sio la kugusa moyo.

Neno hilo ni la kigeni, na lina maana hii. Msilewe divai kwa sababu husababisha ufisadi. Lakini kinyume chake, kama wenye hekima, jazwa, jipatie ujazo wa roho.

Unapojazwa na roho, Paulo anaanzisha kisarufi kile tunachokiita vitenzi katika Kigiriki, vitenzi vitano, ili kuelezea matokeo ya kujazwa na roho. Kwa wale waliojazwa na roho, mambo matano hutokea katika maisha yenu. Lakini kabla hatujaenda kwenye mambo hayo matano, acha niwaelekeze kwenye mstari: msilewe na divai na jinsi tunavyoweza kuelewa.

Tunaweza kuelewa kama utamaduni maarufu, utamaduni ambapo unywaji na unywaji kupita kiasi ulikuwa umeenea kila mahali. Haukuwa mpya. Utamaduni ambapo unywaji ulikuwa sehemu ya milo ya kila siku.

Baadhi ya wasomi wamesema kwamba tunaelewa mstari huo maalum: msilewe divai bali mjazwe roho katika muktadha wa wakati wa chakula cha Kigiriki na Kirumi, ambapo, ambapo familia hukutana, wana chakula huko nje. Kuna uwezekano mkubwa watakuwa wameketi sakafuni. Wana divai huko, na wataimba nyimbo za dini au nyimbo za kipagani.

Sizungumzii kuhusu Wakristo hapa. Wana mungu wao wa familia. Kwa hivyo, hata wakati wa chakula, wanaweza kuomba shukrani kwa mungu aliyewapa chakula hicho.

Na kwa hivyo, msomi mmoja maalum aliyesukuma mbele hili ambalo wasomi wengine wanalielewa anasema, unajua, anaweza kuona hili likiwa muktadha unaounda hili ili Paulo alipoandika hili, kanisa la Efeso linasikia hili na kusema, ndiyo, nimeelewa hilo. Paulo anasema kama wakati wa chakula. Tunapokuja wakati wa

chakula, badala ya shughuli hizi zote za kipagani, hiki ndicho kinachopaswa kutokea hapa.

Huo ni mtazamo mmoja. Mtazamo mwingine kwa kweli ni ule unaozidi kuongezeka kusoma mtihani huu dhidi ya historia ya shughuli za Bacchus, Mungu fulani wa kipagani, Mungu wa divai. Na wale wanaoshikilia mtazamo huo, jamaa mmoja, Rogers, ambaye ameeleza mtazamo huu maalum, ameeleza kwa usahihi kwamba ingawa mazoea na unywaji pombe vilikuwa sehemu ya mila za Mungu huyu maalum.

Kwa kweli, moja ya mila kuu ambazo watu hupenda kwenda katikati ya usiku katika sherehe ya Bacchus au Dionysus ni kula nyama mbichi, wakati mwingine ikiwa na damu ndani yake, na wanakunywa divai nyingi pamoja nayo. Na wanapofanya hivyo, wanaamini kwamba wanajazwa na nguvu za mungu. Na kwa hivyo hapa, msomi aliyetoa hoja hii mapema mwishoni mwa miaka ya tisini, nadhani ni mwishoni mwa miaka ya tisini, alikuwa akivuta mawazo yetu kwa ukweli kwamba, unajua, hiki ndicho kinachoendelea hapa.

Watu hawa wanajua maana ya kwenda kwenye patakatifu pa Mungu huyu maalum, Mungu wa divai, kula nyama mbichi, kujazwa, au kupata nguvu. Kwa hivyo, unapata roho; napenda kufanya mfano huo, roho ya chupa, ikiwajaza nyama mbichi na kuhisi imewezeshwa na Bacchus ikitofautishwa na kujazwa roho nyingine na S kubwa. Na sasa roho hiyo ya Mungu inapokujaza, kitu kingine kinatokea. Kwa kweli, Eggman hupona kabisa kwa sababu moja ya mambo tunayojua kuhusu patakatifu hapa maalum ni kwamba mila zao zinajumuisha ulevi mwingi na uasherati.

Watu hulewa; watu hulala kwenye kaburi, na wanaishi kwa njia ambayo haifai kwa kiwango chochote. Hapa, tofauti ya Roho Mtakatifu inakuwa moja ya sababu kwa nini Rogers anafikiri hakika, hakika, hakika. Paulo anasisitiza jambo muhimu sana hapa kwa sababu watu hawa wataimba, watakula, watakunywa, na sasa wanahisi kama wamewezeshwa na roho ya mungu huyu. Ni kwa maana hiyo kwamba alisema kwamba ikiwa hisia ya roho inahusiana na kujazwa roho ya Mungu kupita kiasi, itakuwa busara tu kudhani kwamba mlevi wa divai anaweza kuwa na maana isiyo ya kawaida.

Umuhimu huo ungekuwa tofauti na hisia ya roho ya Bacchus kupitia divai na hisia ya Mungu wa kweli na aliye hai kupitia roho yake. Nadhani wakati mwingine tunatumia muda mwingi katika usomi tukijaribu kupata mengi kutokana na hili. Sioni utata, kwa kweli, katika suala la historia.

Kanisa linasoma maandishi ya Paulo na kuanza kuonekana? Inaonekana kama majadiliano ya wakati wa chakula, au kwa kweli inaonekana kama taswira ndiyo inayotokea katika patakatifu pa Bacchus. Sawa vya kutosha. Hoja ya Paulo hapa ni yale ambayo hayapaswi kufanywa.

Msilewe kwa divai. Hivyo ndivyo wapumbavu wanavyofanya. Wenye busara, kinyume chake, wamejaa na hawafanyi mambo kwa bidii.

Wamejazwa. Wanajitolea kujazwa na roho. Nimesema mara kadhaa na kukuonyesha mara kadhaa katika Waefeso jinsi Paulo anavyoweka kile tunachokiita kimungu kisicho na msimamo na kwa kweli anaomba kwamba Mungu awaimarishe watu au watu wajazwe kwa ukamilifu wa Mungu.

Hapa pia, alisema wao, wakiwa na jukumu la kibinafsi, wanapaswa kujitolea kwa Mungu awajaze, na ikiwa tu watafanya hivyo, jambo fulani litatokea. Wanapojazwa na roho, mambo matano hutokana na hilo. Na kwa hivyo, kwa Kigiriki, una vitenzi hivi vitano vinavyosemezana katika zaburi, nyimbo za sifa, na nyimbo za rohoni.

Hilo ndilo linalowatokea watu waliojazwa roho. Hili ni matokeo ya kawaida. Nimesema kwingineko kwamba tunahitaji kuzingatia jambo lingine ambalo mara nyingi tunalisahau.

Neno katika Kigiriki si kuimba kwa kila mmoja katika zaburi na nyimbo za kiroho. Neno katika Kigiriki ni kusema au kuongea kwa kila mmoja katika zaburi. Kwa hivyo, unaweza kufikiria kuongea na mtu na moyo unaozungumza, tabia unayoonyesha, na mwingiliano wako binafsi unamlisha na kumburudisha mtu kana kwamba unaimba na yote hayo?

Sijui jinsi kuzungumza, kuimba, na zaburi zitakavyokuwa, lakini jambo moja ninalojua ni kwamba vitamlisha mtu. Vitamjenga mtu. Paulo anasema kwamba unapojazwa na roho, jambo la kwanza linalotokana na hilo kisarufi, kama hali ya sentensi ilivyo, ni kwamba usemi wako huathiriwa.

Jinsi mnavyozungumza huathiriwa. Inaathiriwa. Na ushahidi ni kwamba watu wanapokusikia, wanakusikia ukizungumza.

Jinsi unavyozungumza inasikika kama muziki mzuri. Sitakuuliza kuhusu muziki unaoupenda kwa sababu huenda usinipe wimbo wa zamani wa Kikristo, kwa hivyo sitakuuliza hilo. Unaweza kuuliza kwa nini umemtaja msanii ambaye simjui. Lakini unaweza kufikiria mtu akizungumza nawe? Na jinsi unavyohisi ni hisia unayopata unaposikiliza muziki unaoupenda.

Roho Mtakatifu anapowajaza waumini, moja ya matokeo, matokeo yake, ni kwamba wanazungumza wao kwa wao katika zaburi. Jambo lingine wanalofanya ni kuimba. Na hilo linajengwa kwa wimbo wa kutengeneza mchanganyiko, wakianzisha wimbo wa tatu.

Wanamfanyia Bwana hivyo kwa moyo wako wote. Hawaimbi kwa sababu ni kazi hii ya kuchosha kufanya. Wanaimba kwa sababu kutokana na ukamilifu wa shukrani na furaha ya mioyo yao, wanamwimbia Bwana.

Watu waliojazwa na Roho wana athari hii katika maisha yao. Je, unaweza kufikiria, jamani, kwamba mnaifanya kazi za nyumbani tu, mkijaribu kurekebisha kitu ndani ya nyumba, na unachosikia ni mkeo akiimba, sauti nzuri au sauti mbaya, nani anajali? Nyimbo nzuri sana zikimsifu Mungu kwa sababu ana furaha kubwa. Je, unafikiri kwamba jambo la kwanza linalokuja akilini mwako ni kwamba nyumba yetu ni yenye mvutano na ni vigumu kuwamo? Hapana.

Jambo la kawaida ni kwamba, wow, ni uzuri ulioje. Hii ni nzuri sana. Mabibi, unaweza kufikiria wakati unapika jikoni, mumeo akitengeneza kitu kwenye oveni, na anazima televisheni, na anasimamisha mchezo huo wa kompyuta, na anaimba tu, na wakati fulani anaimba kwa sauti kubwa sana kiasi kwamba ungeweza kumsikia, na unajua kwamba anamsifu Mungu kwa furaha na shangwe.

Paulo anasema kwamba watu wanapojazwa na Roho, kitu kuhusu kile kinachotoka mioyoni mwao katika kumsifu Mungu, katika kuimba, ni kizuri. Jambo la nne analoangazia hapo ni shukrani. Kumbuka hilo ndilo pekee ambalo anasema kila wakati.

Mkimshukuru Mungu Baba sikuzote kwa mambo yote katika jina la Bwana wetu Yesu Kristo. Unajua alitaja sifa ya shukrani? Shukrani. Watu wanapojazwa na Roho, wamejaa shukrani.

Wanajua kile ambacho Mungu amefanya, na wanajua nguvu ya Mungu inayofanya kazi ndani yao, na tabia zao hazibaki vile vile. Njia yao ya mwenendo haibaki vile vile. Shukrani.

Kama unatazama haya, na wewe ni mtu aliyeoa, je, unaweza kufanya uchunguzi? Jisikie unapokosa shukrani, na ujiulize, je, sifa hii inayoitwa shukrani au shukrani ni sehemu ya jinsi ninavyoishi maisha yangu? Kwa nini ni vigumu kwangu kusema asante? Ninaona watoto wangu wanapofanya kile ambacho ni dhahiri zaidi, na nasema asante, na tuna wageni, naona baadhi ya majibu. Ni kama, nini kinaendelea hapa? Kwa sababu nimekuwa nikiwaambia kwamba ninaishi maisha yangu kana kwamba sina haki ya kupata chochote. Ni kwa neema ya Mungu kwamba mtu ananionyesha neema kwa kunisaidia au kunipa huduma fulani.

Ndiyo, ni watoto wangu, lakini wangeweza kuchagua kufanya maisha yangu kuwa magumu sana. Kwa hilo, nashukuru. Sijafika, lakini ninakuza shukrani hii.

Na pengine unaona ninatumia muda mwingi kusoma mambo ya aina hii katika Paulo, na yanaanza kuwa na athari kwangu. Unaweza kujipa jukumu hilo. Tafadhali usimlazimishe mwenzi wako, lakini jiulize tu jinsi ninavyoshukuru.

Mara nyingi nimewaambia familia yangu kwamba tunaposafiri, tupate fursa ya mtu kutushukuru. Hapo ndipo tunapojua kwamba sisi ni wanadamu. Shukrani ni sifa nzuri.

Paulo alisema, jazwa na roho. Tunamshukuru Mungu siku zote, siku zote. Siku zote.

Mahali hapa si kama si kitu moyoni kilichojaa hisia hii ya haki. Labda umesikia nikisema neno hilo mara chache. Ninaishi Amerika hivi sasa, na siwezi kuamini.

Yote ni kuhusu mahali hapo. Kila mtu anahisi ana haki ya kila kitu. Lo, kweli? Je, unatambua kwamba si haki yako kwa mtu anayekuhudumia katika duka la mboga kusema asante kwa kununua nasi? Je, unajua hiyo si haki yako? Je, unajua si haki yako kwamba unapoenda Target, na unajaribu tu kuingia na kusema, oh, asante, karibu, karibu, asante kwa kununua nasi?

Je, unajua si haki yako kwamba mtu fulani akupe fursa ya kung'aa? Nadhani si haki yangu. Roho wa Mungu anapofanya kazi ndani yetu, hebu tuangalie kile ambacho wengine wanafanya ili kuchangia sisi ni nani ili tuweze kumshukuru Mungu katika muktadha huu na kwa ugani kwa wanadamu wenzetu. Jambo la tano linalotokea wakati roho inatujaza ni neno linatujaza kila wakati. Roho inapotujaza kila wakati, jambo la tano linalotokea ni utii.

Ndiyo, neno S. Upanga. Utii.

Kutiiiana kwa kila mmoja kwa sababu ya kumcha Kristo. Lazima ujue kwamba hapa, utii si kwa Mungu. Ndiyo, najua kwamba watu wengi, mara tu wanapozungumzia utii, husema, oh ndio, mimi huona ni rahisi kumtii Mungu.

Hilo si jambo la msingi hapa. Kutiiiana kwa kila mmoja kwa kumcha Kristo. Hapa ndipo Paulo anapounganisha mazungumzo haya na jinsi waume na wake wanavyopaswa kushughulika.

Ukijazwa roho, usemi wako unaathiriwa, na unaimba na kumtukuza Bwana, na umejaa shukrani kwa Mungu kila wakati, na uko tayari kunyenyekea, kwamba kunyenyekea si kama kushindwa. Kisha, tutakaporudi nyumbani kutoka kanisani, mambo yatabadilika kuwa bora. Kwa hivyo, hebu tuone Paulo atafanya nini.

Natumai kufikia wakati huu, unaanza kumthamini Paul. Natumai utampenda Paul. Unajua mimi nina upendeleo kwa Paul.

Ninampenda tu. Sio kwa sababu napenda ubishi, lakini huyo ni Paulo. Paulo ataanza kutoka hapo, mstari wa 22, wake watiini ombi la waume zao kwa Bwana.

Ninapaswa kukuelekeza kwenye jambo fulani hapa kabla hatujaendelea, nami nitakuonyesha masuala ya kitamaduni ili kufanya mazungumzo haya yawe mazuri ili nisikufanye ukasirike, usimfanye Paulo aeleweke vibaya, na usimpe shida kubwa mwenzi wako. Mstari wa 22 kwa Kigiriki haimaanishi kwamba umejazwa roho. Mambo matano yanayotokana na hilo, mojawapo ni yale ambayo mstari wa 22 utakopa kama kitenzi.

Kwa hivyo, wakati maandishi yanaposomeka kama wake hunyenyekea ombi la waume zao kwa Bwana, yanapaswa kusomeka hivi ikiwa tulikuwa tunalitafsiri kihalisi. Inapaswa kuwa mstari wa 21 kujinyenyekeza kwa kila mmoja kwa kumcha Kristo, wake pia waombeni waume zenu. Kwa maneno mengine, neno kujinyenyekeza halimo katika mstari wa 21 na limechukuliwa kutoka kwa mjadala kuhusu kujazwa roho.

Maana yake ni kwamba sote tulijazwa na roho kanisani, na ikiwa tuko tayari kujazwa na roho, basi sote tunaweza kunyenyekeana kwa heshima kwa Kristo. Ni katika roho hiyo ndipo unyenyekevu wa wake unapaswa kuelekezwa haswa kwa waume zao. Shikilia wazo hilo kwa sababu nimekuwa nalo mara kadhaa nikimfundisha Paulo.

Wanafunzi wa kike katika chuo kikuu huniambia kwamba hatupendi neno S. Nami nasema, oh, neno S. Sushi, wanasema hapana.

Mitandao ya kijamii, hapana. Namaanisha, unajua, wanafunzi wa vyuo vikuu, ninawapenda sana. Hapana, hapana, hapana, hapana.

Neno S, wasilisha. Uwasilishaji. Kwa nini uwasilishaji? Ninapata majibu, uwasilishaji.

Paulo alisema katika sura ya 21, wale waliojazwa na Roho, watiini kila mmoja na mwenzake. Wake pia waombeni waume zenu. Watiini kama mtakavyomtii Bwana.

Nitafafanua hilo, lakini sitaweza kueleza jambo hili wazi vya kutosha, nikijua kwamba hadhira yetu inatoka sehemu mbalimbali za dunia wakifuatilia mfululizo huu mtandaoni. Kwa hivyo, ninahitaji kutaja baadhi ya masuala ya kitamaduni katika karne ya kwanza ambayo yalikuwa muhimu sana kuelewa maagizo ambayo Paulo angetoa kuhusu mahusiano ya mume na mke, mahusiano ya mzazi na mtoto, na mahusiano ya bwana na mtumwa katika Waefeso. Kwa hivyo, hebu tuangalie machache kati yao, hasa matano kuhusu masuala ya kitamaduni.

Kwanza, ningependa kukupa muhtasari, mjadala mfupi na mfupi kuhusu muundo wa kaya, watu walio katika kaya, na ukubwa wa kaya ya kawaida katika baadhi ya mazingira. Pia nitajaribu kukuelekeza kwenye sehemu muhimu ya jinsi kaya

zinavyofanya kazi, kile tunachokiita kanuni ya heshima na aibu isiyoandikwa. Hiyo ni sehemu ya kitamaduni ya jinsi watu wanavyotenda na jinsi inavyoathiri jinsi watu wanavyokubaliwa au kukumbatiwa katika jamii.

Jambo linalofuata ambalo ningekuvutia ni tofauti ya umri kati ya waume na mke, ambalo ni muhimu sana katika majadiliano tutakayokuwa nayo katika Waefeso ili kukusaidia kuelewa jinsi ulimwengu wa kale, ndoa, na tofauti za umri zinavyoathiri mahusiano. Jambo la nne nitakalokukumbusha ni lile nililoliita, na ninafurahi kwamba baadhi ya marafiki zangu wasomi wanaanza sasa kufikiria kuwa ni neno halali unalotumia, niliunda usemi huu oikos polis linkage, ambao kwa kweli unamaanisha dhana ya kale, hasa miongoni mwa Wagiriki, kwamba utaratibu au mapatano katika kaya yana uhusiano wa moja kwa moja au athari ya moja kwa moja kwenye utaratibu au mapatano katika jamii. Kwa hivyo, kunapokuwa na utaratibu katika kaya, kuna uwezekano mkubwa wa kuwa utaratibu katika jamii.

Na wanafalsafa watabishana kwamba jamii pana, sera pana, imeundwa na kaya nyingi. Na kwa hivyo ikiwa kuna utaratibu katika kaya hizi zote nyingi, kuna uwezekano na uwezekano mkubwa wa kuwa na athari kwenye utaratibu katika jamii pana. Tunatumia aya kuelezea hili.

Ninapotaribu kuandika haya, na kwa sababu ninafanyia kazi mada hii, nilianza kuchoka kutumia aya kuelezea dhana hiyo hiyo. Kwa hivyo, niliunda neno hilo, maneno hayo yanayotokana na Kigiriki, oikos kwa ajili ya nyumba, polis kwa ajili ya jiji, na naliita uhusiano wa oikos polis. Nami nitajaribu kukuelezea jinsi hilo linavyohusiana na kinachoendelea katika uelewa wetu wa kaya.

Pia nitakuelekeza jinsi mijadala ya kuvutia na ya kistiki kuhusu ndoa inavyotusaidia kuelewa kinachoendelea na Paulo hapa. Sasa, kama unavyoona mchoro niliouonyesha, nambari ya kwanza ambayo niliweka kwa ajili ya mwisho, kwa sababu nilitaka iwe jambo la kwanza unalokumbuka, na ndicho nitakachozungumzia sasa, ni mjadala wa kuvutia wa kistiki kuhusu ndoa. Katika mjadala wa kuvutia wa kistiki kuhusu ndoa, inachukuliwa miongoni mwa wastiki kwamba ndoa inatamanika.

Wastoiki wanaamini kwamba ndoa humsaidia mwanafalsafa katika kutafuta hekima. Na ndoa pia husaidia jamii kwa njia nzuri. Kwa wastoiki, mtu bora ni mtu mwenye hekima.

Na hivyo, watasema kwamba mtu mwenye busara mwenye uwezo wa kufanya maamuzi ya busara na kufikiri kimaadili anapaswa kuoa, kupata watoto, na kuwalea watoto hao kwa uwajibikaji, na kwa kweli, wataathiri jamii kwa njia chanya. Hata hivyo, mandhari ya kuvutia yanapinga hilo. Mandhari ya kuvutia hayapendi ndoa.

Wanafikiri ndoa ni kikwazo. Wanasema kwamba ndoa ni kikwazo kwa harakati za mtu maishani. Inawazuia watu kutokana na uwezo wa kuzunguka na kufanya mambo wakati wowote, popote wanapotaka.

Kwa kweli wanaona ni jambo la kusikitisha kwamba mtu mtukufu angechagua kuoa na kulea watoto. Sio jambo zuri. Kwa hivyo, kufikia karne ya kwanza, hii ilikuwa hoja kali kati ya Wastoiki na Wabeuzi.

Lakini Wastoiki walikuwa wakishinda kila wakati. Mawazo ya Wastoiki yalikuwa yakishikiliwa zaidi katika jamii. Kufikia wakati wa Paulo, kwa kiasi kikubwa, kundi la kifalsafa lenye ushawishi mkubwa lilikuwa Wastoiki.

Unaona anachofanya Paulo hapa. Anaunganisha, akijua kwamba wasomaji wake wanasoma Kigiriki, kilichoathiriwa sana na utamaduni wa Kigiriki. Anajua kwamba unapofikiria kuwa na busara na unapozungumzia ndoa, inaweza kuwa na maana sana.

Kwa hivyo, anamalizia mjadala wake kuhusu ndoa, kuhusu kuwa na busara, bila hata kuacha kabisa. Anaunganisha hilo, sentensi yake ya mwisho ya mjadala kuhusu kuishi kama mtu mwenye busara, na jinsi waume na wake wanavyoishi pamoja. Nimevutia umakini wa wenzangu katika usomi kwa ukweli kwamba nadhani kwamba ikiwa hili halikusudiwa kwa upande wa Paulo, wasomaji wa Paulo huko Asia Ndogo watasema, bingo.

Kwa kuwa na hekima, ni sawa kuwa na mke na watoto. Unawalea kwa uwajibikaji, na unawalea katika hofu ya Mungu. Wastoiki wanaamini kwamba miungu huongoza ndoa na miungu ni mizuri sana na yenye ushawishi katika kusaidia familia kufanya mambo ambayo inahitaji kufanya, hata kwa biashara na watumwa na kila mtu ndani ya nyumba kufanya kazi vizuri.

Unajua Paulo atafanya nini? Paulo atamweka Kristo, si miungu, katikati ya maisha ya ndoa kama kielelezo na motisha ili waishi kwa amani kati yao. Tukizungumzia kuhusu stoiki, wacha nikuelekezee mawazo yako kwa kile Yambro anachoandika. Yambro ndiye ambaye nadhani ametupa moja ya mjadala mizuri kuhusu suala hili la mjadala wa stoiki wa kejeli.

Anaandika katika kitabu chake kwamba wao, Wastoiki, wanasema kwamba ndoa ni jambo la kutamanika na kwamba mke na watoto ni msaada kwa mwanamume, wakiendesha nyumba, wakimtunza katika uzee, na kumweka huru kutokana na kufuata falsafa. Wastoiki pia wana sababu nyingine ya kuoa, ambayo huweka mjadala katika muktadha mpya. Wanasema kwamba ndoa sio tu kwamba humwachilia mtu kwa ajili ya kusoma falsafa bali pia kushiriki katika masuala ya kisiasa.

Hakika, ridhaa kwa ajili ya polisi, yaani jiji, ni muhimu kwao. Bila ndoa, wanasema, hakutakuwa na upendo kwa watoto, na bila watoto, miji itaangamia. Ni kwa maelezo haya ningesema kwamba labda Paulo analeta hili katika msingi wa mazungumzo yake kuhusu familia.

Jambo linalofuata ninalotaka kuteka mawazo yako haraka ni muundo wa kaya pamoja na watu na ukubwa. Baadhi ya kaya zitakuwa na watu 20 au zaidi. Baadhi ya wasomi hata wamekadiria kwamba kaya nyingi zinaweza kuwa na watu 20 au zaidi.

Watu hawa wataundwa na watumwa, na baadhi ya watumwa wanaweza hata kuwa na watoto. Na unataka kujua kwamba ikiwa una mtumwa na mtumwa ana watoto, watoto hao ni mali ya bwana wa mtumwa. Na hata kama mtumwa atanunua uhuru wao, bwana bado anamiliki watoto waliozaliwa wakati mtu huyo alikuwa katika utumwa wake.

Kwa hivyo, utakuwa na watoto huko ambao si watoto halali ambao ni warithi halali wa baba, lakini wanaweza kuwa watoto wa watumwa. Jambo lingine unalotaka kujua, nadhani nililolitaja hapo awali katika mfululizo huu, ni kwamba katika jiji la kawaida, asilimia 30 hadi 35 ya idadi ya watu itakuwa watumwa. Kwa hivyo, utumwa ulikuwa wa kawaida sana.

Pia ninapaswa kukuelekeza kwenye ukweli kwamba unaposoma kuhusu kaya katika Agano Jipya, na unakutana na watoto, watoto hao si lazima wawe wa mama mmoja kwa sababu wakati mwingine watoto ni watoto wa mwanaume ambaye mke wake alifariki, na mwanaume huyo alioa mwanamke mwingine na kupata watoto zaidi na mwanamke mwingine. Au watoto hao watarejelewa kwa watoto ambao mwanaume huyo alikuwa nao na mkewe, watoto wa mtumwa ambao pia wako katika nyumba hiyo, ambao pia ni watoto wake. Ikiwa ni mwanamume mzee, inaweza pia kuwa watoto wa binti yake ambaye alikuwa ameolewa na mumewe alifariki, na watoto hao walipelekwa kwa baba yake ili baba yake awatunze watoto hao ili aweze kwenda kuolewa na kupata watoto na mwanaume mwingine.

Watoto katika muktadha wa kale basi hawana hisia kama tuliyo nayo leo tunapowafikiria watoto wangu. Katika kaya, kulikuwa na miundo ya kitabaka ya mahusiano. Mume ndiye kichwa cha kaya.

Pia ni bwana wa mtumwa. Na unataka kujua kwamba mume akiwa kichwa, mke ndiye ninayemwita afisa mkuu wa operesheni, Afisa Mkuu wa Uendeshaji wa nyumba. Yeye ndiye kichwa.

Mume ndiye kichwa. Na Paulo angesema hivyo. Lakini angefanya mambo mengi na mke na kupitia mke, kama nitakavyoelezea baadaye.

Ninapenda kukuelekeza kwa msomi mwanamke anayezungumzia mada hii ili iweze kusawazisha mambo. Baadhi ya wafanyakazi wenzangu wa kike ambao wamekuwa wakifanya kazi kwenye mada hii wanaangazia mambo machache ambayo tunahitaji kuyafahamu. Pomeroy anaandika tofauti ya umri kati ya wanandoa katika ndoa ya kwanza, wastani wa umri wa kifo kwa wanaume, ambao utakuwa miaka 45, na chuki ya kuishi na wanawake wenye uwezo wa kuzaa bila mume ilifanya iwezekane kwamba watoto wangukuwa yatima, wasio na baba, mapema maishani, na mjane kijana ataoa tena, labda akiwaacha watoto wake katika nyumba ya baba yao na kuwa mama tena, au, na, au mama wa kambo mahali pengine.

Mwanamke mwingine, mfanyakazi mwenzangu ambaye alistaafu hivi karibuni, mtawa Mkatoliki, Lynn Osiek, anaandika vitengo vya kaya na familia vinavyojumuisha watoto, watumwa, jamaa ambao hawajaoa, mara nyingi wanaume walioachiliwa huru na wanawake walioachiliwa huru, na wapangaji wengine wa duka au mali ya makazi. Wanawake waliongoza baadhi ya kaya pia, peke yao na pamoja na wanawake wengine. Kwa hivyo, inaonekana kwamba licha ya muundo wa kisheria wa mfumo dume wa familia, kulikuwa na utofauti mkubwa katika muundo wa kaya halisi.

Kwa hivyo, hii ni kutukumbusha kwamba tunapofikiria kuhusu muundo wa nyumba ya kale, tunapaswa kuwa waangalifu tusiende haraka sana kupata baadhi ya jinsi mambo yanavyoelezewa kwetu na kuifanya ionekane kama, oh, wanaume huwa wadhalimu kila wakati, wanawake hawana haki yoyote, na familia imeundwa ndani yake, elewa tu muundo huo. Jambo lingine ninalotaka kuteka mawazo yako ni heshima na aibu. Heshima na aibu vilikuwa kanuni ambazo hazijaandikwa za ulimwengu wa kale.

Kuna kile tunachokiita heshima iliyopewa, ambayo kwa kweli inaweza kupatikana kwa kuzaliwa, utajiri, au nguvu. Kwa hivyo, ikiwa umezaliwa katika nyumba ya kifahari, kwa kweli unapewa heshima hii. Kuna kile tunachokiita heshima iliyopatikana.

Hili linapewa nafasi. Ukifanikisha jambo fulani au unaishi maisha mazuri na hata unatoka katika familia maskini, unajulikana kujiweka sawa; unajiendesha vizuri katika jamii, na unapata heshima hii. Ilikuwa muhimu sana kwa wanafamilia kuwa na tabia nzuri ili kulinda heshima ya familia.

Jambo baya zaidi ambalo lingeweza kuwapata katika jamii ya kale ni kuchukuliwa kuwa familia ya aibu au isiyo na heshima. Heshima na aibu vilikuwa jambo muhimu sana; kama Rivers alivyosema, heshima ni thamani ya mtu machoni pake mwenyewe, lakini pia machoni pa jamii yake. Ni makadirio ya thamani yake mwenyewe, dai lake la kiburi, lakini pia ni kukiri dai hilo, ubora wake unaotambuliwa katika jamii kwa kiburi chake sahihi.

Wanawake katika muktadha huu wa heshima na aibu walikuwa vyanzo vya aibu. Na ilikuwa jukumu la kichwa cha familia kiume kulinda heshima ya familia kwa kumlinda mwanamke, sifa ya ngono ya mwanamke. Tunajua kwamba moja ya mambo mabaya zaidi ambayo yanaweza kumtokea mwanamume ambaye ndiye kichwa cha familia ni kuwa na mwanamke yeyote katika nyumba yake akinajisiwa kingono na mtu wa nje.

Kwa kweli ilimaanisha kwamba yeye, mkuu wa kaya mwanaume, na wanaume wote katika kaya hawakuweza kuwalinda wanawake katika kaya zao. Kwa hivyo, wanawake pia wanahimizwa kufanya sehemu yao katika kudumisha shuruti hiyo ya familia. Kila mtu anafanya sehemu yake kuhakikisha kwamba heshima ya familia inadumishwa.

Kwa tofauti ya umri, unahitaji kujua kwamba mwanamke wa kawaida, hasa kwa Warumi, kwa Wagiriki, na Wagiriki wengi, atakuwa na umri wa karibu miaka 14. Lakini Warumi, wanawake wanaweza kuachwa kuolewa wakiwa na umri wa miaka 12, ikilinganishwa na wanaume. Wanaume wataolewa wakiwa na umri wa kati ya miaka 25 na 30.

Kwa hivyo fahamu kwamba unaposoma uhusiano wa mume na mke katika Agano Jipya, na unasikia kuhusu mume kuwa kichwa, yeye si kichwa tu kwa sababu yeye ni mwanaume kitamaduni, ndiyo, ni kweli kwamba kwa sababu yeye ni mwanaume katika jamii ya mfumo dume, anapata kuwa na haki na kipaumbele. Lakini jambo lingine ni kwamba, ana umri wa miaka 10 au zaidi kuliko mkewe. Na katika utamaduni huo, umri ni muhimu sana.

Unawaheshimu wale walio wakubwa kuliko wewe, unatii na kujiendesha vyema mbele ya wale walio wakubwa kuliko wewe. Kwa hivyo, Paulo anapomwambia mke ajitiishe kwa mumeo, hasemi chochote kitakachomkasirisha mwanamke wa karne ya kwanza. Kwa kweli, kile Paulo anachofanya katika Waefeso, ambacho unaweza kufahamu, ni kwamba alikuwa akimnyang'anya mwanamume haki nyingi.

Nami nitawavutia kwenye hilo. Jambo lingine nililowaambia nitawavutia ni uhusiano wa Oikos-Polis, ambao kimsingi, kwa maneno rahisi sana, utaratibu katika kaya na majukumu ambayo kila mwanakaya anacheza ni muhimu kwa utaratibu katika jamii. Neno muhimu wanapozungumzia kaya na siasa ni makubaliano au upatanifu wa maneno.

Wakristo wa awali waliona ni muhimu sana. Na kwa kweli walidhani hii ni dhana nzuri. Kwa hivyo, walianza kurejelea kanisa kama familia.

Wanatumia taswira za nyumbani kwa ajili ya kanisa. Kwa hivyo Wakristo wanapotenda vizuri katika nyumba zao ndogo, nyumba kubwa ya Mungu huanza kufanya kazi vizuri. Vutia tu jinsi nyumba katika nyumba ya kibinafsi inavyohusiana na jamii pana ya kisiasa.

Nitakuonyesha jambo fulani kuhusu Aristotle baada ya muda mfupi. Kwa hivyo tafadhali elewa kwamba Paulo anachofanya hapa ni kwamba amezungumzia kuhusu mahusiano katika nyumba ya Mungu wakati huu wote. Sasa anasema, ikiwa unajazwa na Roho Mtakatifu, mambo haya yote yanatoka kwako.

Na miongoni mwao ni unyenyekevu au utii. Kisha utii unaendelea kusema, kwa nini umtii mumeo? Kisha, anazungumzia kuhusu nyumba ndogo. Kwa hivyo ikiwa nyumba ndogo inaendelea vizuri, kanisa kuu la Mungu litafanya vizuri.

Kwa sababu unajua nini? Kanisa linaundwa na familia. Na kama familia hazifanyi kazi vizuri na unapata familia chache katika kaya, nadhani tatizo lingekuwa nini? Haya ni makanisa yaliyokutana katika nyumba za watu. Hakukuwa na chekechea, ikiwa tu unafikiria hilo, kwa ajili ya watoto walio katika ibada.

Hakuna kikundi cha vijana. Wote hukutana pamoja. Kwa hivyo, fikiria ikiwa kuna ukosefu wa utaratibu katika kaya ndogo; hilo litatekelezwa unapokuja kanisani nyumbani kwa mtu na huna mipaka ya muda?

Mungu abariki makanisa yetu ya Magharibi. Wakati mwingine tunaenda kanisani kwa saa moja, saa moja, dakika 15, saa moja, au dakika 30, na ibada inaisha. Hapana, unaenda kanisani na unafurahi mradi tu watoto wako pale.

Muundo, malezi, upendo, yote yanayoendelea katika kaya yanaanza kuwa na athari ya moja kwa moja sasa, si lazima iwe kwa jamii ya kisiasa, bali kwa nyumba ya Mungu. Nimesema kwamba Paulo alionekana kucheza hilo kwa jinsi alivyojenga maadili ya nyumba ndogo na nyumba kuu ya Mungu katika Waefeso. Kwa maana ya kisiasa, sitafanya vizuri ikiwa sitawavutia watu kwa mambo mawili.

Mmoja ndiye aliyebisha hili waziwazi baada ya Plato kulieleza, Aristotle, na jinsi wanafalsafa wengine walivyolielewa, na kisha kufikia karne ya kwanza, likawa sehemu ya utamaduni maarufu katika jinsi watu wanavyozitazama familia. Kwa hivyo, Aristotle, katika siasa zake, anaandika kwamba haki ni kifungo cha watu katika majimbo kwa ajili ya usimamizi wa haki, ambayo ni uamuzi wa kile kilicho haki ni kanuni ya utaratibu katika jamii ya kisiasa. Kwa kuwa basi serikali imeundwa na kaya, kabla ya kuzungumzia serikali, lazima tuzungumzie usimamizi wa kaya.

Aristotle anaendelea kusema kwamba wake wanahitaji kuwatii waume zao. Atatoa maelekezo wazi, karibu kama Paulo, kuhusu jinsi wanafamilia wanavyopaswa kuishi. Kuhusu kichwa cha mwanamume, nimechagua kuwavutia kwa Plutarch.

Mzungumzaji, huu ni ukosoaji dhidi ya mzungumzaji, Gorgias, alipowasomea Wagiriki hotuba kuhusu Concord huko Olympia. Kwa maneno mengine, anataka kuwahamasisha watu kwa ajili ya umoja. Na Plutarch anakosoa kinachoendelea.

Na bado, katika nyumba yake mwenyewe, hajajishinda yeye mwenyewe, mkewe, na mjakazi wake, watu watatu pekee walioishi Concord. Kwa maana inaonekana kulikuwa na upendo kwa upande wa Gorgias na wivu kwa upande wa mke kwa msichana huyo. Kwa hivyo, mwanamume anapaswa kuwa na familia yake iliyounganishwa vizuri ambaye ataunganisha serikali, jukwaa, na marafiki.

Jambo la msingi ni kwamba Gorgias anaingia na kusema, mimi ni mzungumzaji mzuri sana. Nitawashawishi nyinyi watu mje pamoja. Na ukosoaji ni huu.

Watu wote watatu wako katika nyumba yake, na hakuweza kuwaweka pamoja. Unafikiri kwa nini ana ujumbe wowote kuhusu maelewano kwa polisi wengine? Na kwa hivyo Plutarch atakosoa hilo vikali. Ni kwa maelezo hayo ninakuelekeza kwenye uhusiano wa mume na mke katika Waefeso.

Waefeso wataendelea kuwaita wake wawatii waume zao kwa hiari. Neno hilo ni utii wa hiari katika usemi wa Kigiriki. Anapaswa kujitiisha katika Bwana.

Huo ni uthibitisho wa Kikristo kwa nini anapaswa kunyenyekea. Ni jambo sahihi kwa Wakristo kufanya. Kama mke, ni kwa faida yako mwenyewe wakati mwingine kunyenyekea mumeo.

Kwa mume, una mengi ya kufanya, kwa kweli. Paulo anampa changamoto mume kumpenda mke wake kama Kristo anavyopenda kanisa. Kristo lazima awe mfano kwa mume.

Kristo alijitoa kwa ajili ya kanisa, na vivyo hivyo mume anapaswa kujitoa kwa ajili ya mke. Ikiwa atafanya hivyo, kitakachotokea hatimaye ni kwamba aweze kumtakasa kwa matendo yake, na aweze kujiletea kanisa. Kwa maneno mengine, mke wake kwake mwenyewe alikuwa kama kanisa kwa Kristo katika fahari, katika utukufu usio na doa wala kunyanzi wala mwonekano.

Ninapenda hilo. Unampenda na kumjali mkeo. Atakuwa mtukufu sana kiasi kwamba mikunjo na yote hayo yatatoweka.

Ili yeye, mwanamke awe mtakatifu na asiye na lawama. Msingi wa kitheolojia wa hili uko wazi. Ni kibiblia kwamba mke na mume lazima wawe pamoja.

Musonius Rufus ametuvutia kwenye jambo ambalo wasomi wamejaribu kulidharau na baadhi yetu tulikuja tukiwa wasomi wachanga kulisema. Kulikuwa na dhana kwamba katika ulimwengu wa kale, wanaume hawakuwapenda wake zao. Ni uongo mtupu.

Tunachambua data nyingi zinazoonyesha kwamba wanaume huwapenda wake zao. Kwa kweli, wakati mwingine wanaume hukosolewa kwa kuwa na uhusiano wa kimapenzi na wenye hisia nyingi. Baadhi ya wanafalsafa hawataki kufanya kazi zao vizuri kwa sababu wamewapenda sana wake zao na wanawapenda.

Wanataka kuwa na miadi ya kimapenzi na yote hayo na mkeo, na wanakosolewa kwa hilo. Musonius Rufus anasema kwamba lengo kuu la ndoa ni jumuiya ya maisha kwa lengo la kuzaa watoto. Mume na mke, alikuwa akisema, wanapaswa kuungana kwa lengo la kufanya maisha ya pamoja na kuzaa watoto na zaidi ya hayo, kuzingatia mambo yote yanayofanana kati yao na kutoona kitu cha kipekee kwa mmoja au mwingine, hata kwa miili yao wenyewe.

Katika ndoa, kumbuka hili: lazima kuwe na, zaidi ya yote, urafiki mkamilifu na upendo wa pande zote kati ya mume na mke. Huu si maandishi ya Kikristo. Katika afya na katika ugonjwa na chini ya hali zote, kwani ilikuwa kwa hamu ya hili na pia kupata watoto ambao wote wawili waliingia baada ya ndoa.

Ilikuwa wazi kutokana na masimulizi yote tuliyo nayo katika ulimwengu wa kale kwamba upendo ulionyeshwa kupitia wanaume, na upendo kwa mke ulikuwa muhimu. Wanaume hapa wanahimizwa kuwapenda wake zao wakati wake hawaombwi kuwaruhusu waume zao kuwaamuru, lakini wanaombwa kwa hiari kuwatii. Ukijua utamaduni wa kale, ungejua kwamba wanawake katika muktadha huu wangepurahi sana kuhusu kile Paulo anachosema kwa sababu hawampi mume amri yoyote ya kuwalazimisha chochote bali kwamba wangepanya hivyo kwa hiari kwa sababu wako huru na roho zao na ni matokeo ya kawaida kuwatii waume zao.

Kuhusu uhusiano na baba na watoto, akina baba msiwachokeze watoto wenu, Paulo anaandika, bali waleeni katika nidhamu na mafundisho katika Bwana. Enyi watoto, watiini wazazi wenu katika Bwana maana hili ni sawa. Waheshimuni baba na mama yenu kwa sababu mkifanya hivyo kutakuwa na ahadi mbili kwenu.

Mambo yanaweza kwenda vizuri, na unaweza kuishi muda mrefu zaidi. Ni jambo sahihi kufanya. Mwishowe, kuhusu watumwa, Paulo anawapa changamoto watumwa kuwatii mabwana zao kwa hofu na kutetemeka, kwa moyo wa dhati kama wangepanya kwa Kristo na mabwana zao; anawapa changamoto wafanye vivyo hivyo katika jinsi wanavyowatendea watumwa wao, wakijua kwamba Mungu atawawajibisha wote.

Anawasihi wasiwatishie watumwa wao, na anapotumia neno bwana, anatumia neno tunalolitafsiri kama bwana kwa ajili ya Yesu Kristo. Paulo katika nyumba anawaita wake wanyenyekee na waume wapende, na ukiangalia maagizo ya mume, mume anatakiwa kupenda zaidi ya eneo la utii ambalo limesemwa tu kwa ajili ya mke. Ufafanuzi wake unahitaji hisia nyingine ya utii, lakini wakati huu katika mfumo wa

upendo, tukijua kwamba mwanaume, hilo ni moja ya mambo tunayopambana nayo, kupenda vizuri sana.

Tunakosa upendo linapokuja suala la mapenzi. Upendo ni kujitolea na huduma, na hatupendi hilo sana. Na kisha anawaomba watoto wawatii wazazi wao, wazazi wawalee watoto wao kwa uwajibikaji.

Watumwa watiini mabwana zao. Mabwana, jihadharini msiwaudhi watumwa. Ikiwa jumuiya ya Kikristo inafanya kazi pamoja kwa njia hii, mambo machache yatatokea.

Watakuwa na nyumba yenye heshima. Jamii itawaheshimu. Muundo na utaratibu katika nyumba utakuwa na athari ya moja kwa moja kwa kanisa pana.

Wataelewa kwamba kama familia, wanapendwa na kupendana, na kwa sababu hiyo, hawataona vigumu kuwapenda watu wengine kanisani au kumpenda Mungu. Kanisa litakua na kuwa kanisa ambalo Mungu anataka liwe, si kanisa ambapo watu hukutana na kuwa Wakristo na kwenda nyumbani na kuwa mashetani. Paulo anawaunganisha wote wawili hapa.

Wakristo wenye busara huishi kwa uadilifu. Uadilifu wa Kikristo nyumbani ni sawa na ule unaoonekana katika jumuiya ya imani. Natumaini hii inaweka mjadala katika muktadha kwako.

Sijapata muda mwingi wa kufafanua maelezo, lakini natumaini kwamba historia niliyokupa kuhusu majadiliano ya nyumbani itakufungulia njia ya kuchukua muda, kuyaelewa, na kama mwanaume, jaribu kujua ni kiasi gani unaombwa kutoa. Na mke, angalia kifungu hiki tena, na utagundua kwamba kama tu mwanaume wako angefanya anachooombwa, basi unyenyekevu wako haungekuwa na maana. Natumaini bado unafurahi kuhusu Paulo na maagizo yake kuhusu ndoa.

Nadhani kuna mambo mengi hapa. Kuwa mama na kuwa baba si jukumu. Tusiruhusu jamii kuchukua jukumu hili zuri kutoka kwetu.

Ni jambo la heshima. Mungu ametuita kuwa wazazi. Tufanye kazi pamoja na kuwajengea watoto wetu mazingira salama.

Asante, na Mungu akubariki. Wewe

Huyu ni Dkt. Dan Darko na mfululizo wake wa mihadhara kuhusu Nyaraka za Magereza. Huu ni kipindi cha 29 cha Kanuni za Kaya, Waefeso 5:21-6:9.